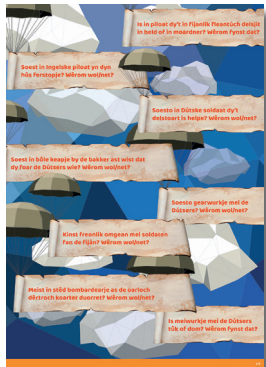

Opdrachtkaart 2

Loftoarloch en deistich libben – 1941-1942

A. Yn petear

Nei de ynfal binne de Dútske soldaten hjir de baas. De Dútsers stelle harren, op befehl fan Hitler, yn it begjin fatsoenlik op. Se dogge harren boadskippen yn Fryske winkels en betelje netsjes. Hitler besiket it Fryske folk achter him te krijen en dat slagget de earste jierren aardich. Fan ferset is net in soad te fermimmen yn 'e earste tiid. Op 'e grûn is de striid earst foarby en wurdt it ridlik rêstich yn Fryslân. Yn 'e loft giet de striid noch troch en om't in oantal fleanrûtes oer Fryslân giet, fermimme de Friezen dêroan wol dat de oarloch noch net foarby is.

Op de petearposter dy't yn de 'Oarloch yn 'e klasse'-boks sit, steane fragen om oer te praten. Lis de poster plat op 'e grûn del. Besykje in muntsje of in blokje presys op in fraach te goaien. Lês de fraach en praat deroer. Dejinge dy't it muntsje of blokje goait, mei earst antwurd jaan. Oaren meie dêrnei fragen stelle by it antwurd. Tink derom: it giet net om goed of fout.

It giet om it neitinken en it petear. Miskien bist it net mei-inoar iens. Dat kin en dat mei.

Fragen om te stellen oer in antwurd binne bygelyks:

- Kinst dat útlizze? Wat bedoelst mei...?
- Wêrom tinkst dat? Kinst dat oantoane? Kinst in foarbyld jaan?
- Is dat altyd sa? Kin it tsjinoerstelde wier wêze? Stel dy foar dat... Wat as...?
- Jildt dat dan ek foar...? Betsjut dat...?

B. By in boarne

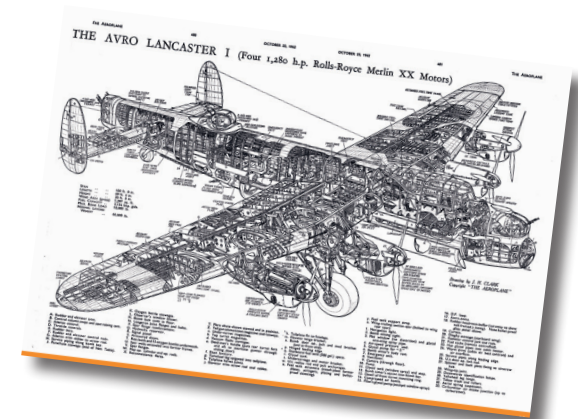
Gefjochtsfleanuten seagen der yn de Twadde Wrâldoarloch oars út as no.

Besjoch mei-inoar de trochsneed fan it Ingelske gefjochtsfleanút. Dy is te finen yn de 'Oarloch yn 'e klasse'-boks en op oarlochynneklasse.frl.

- Hoefolle minsken fleane der mei yn dit gefjochtsfleanút?
- Hoe grut wie sa'n fleanút? Kinst dat ek útmjtte? Op it skoalplein of it sportfjild miskien?
- Watfoar opfallende dingen sjochst op de trochsneed?

Tink ek nei oer hoe't it wêze soe foar in piloat yn dy tiid.

- Wat fynstoe fan de feilichheid fan de piloaten yn dit fleanút?
- Hoe koe in piloat yn 'e Twadde Wrâldoarloch witte wêr't er hinne fleane moast?
- Piloaten fleagen faak yn it tsjuster. Wat binne foar- en neidielen fan fleanen yn it tsjuster?
- Soesto piloat wêze wolke yn sa'n fleanút? Wêrom wol of net?

C. Yn 'e omjouwing

De fleanrûte fan Ingelske gefjochtsfleanuten rjochting Dútslân rûn oer Fryslân hinne. It Dútske ôfwargeskut besocht de fleanuten út 'e loft te sjitten, foardat sy mei harren bommen yn Dútslân wiene. Alliearde fleanuten dy't rekke waarden, stoarten del op it Fryske grûngebiet. Ek Dútske fleanuten stoarten yn gefjochten soms del yn Fryslân.

Op it kaartsje op de webside luchtoorlogfriesland.nl kinst sjen wêr't yn Fryslân fleanuten delstoart binne. Kinst mei de + en de – rjochtsûnder op it kaartsje yn- en útzoome. Ast op in stjerke klist, sjochst ynformaasje oer de crash. Dêr kinst ek wer op trochklikke.

Kies ien plak út dat dy oansprekt, miskien omdat it by jim yn 'e buurt is of omdat it by it wenplak fan famylje is of miskien hast in oare reden.

Doch ûndersyk nei it plak datsto útsocht hast. Betink goede fragen foar dyn ûndersyk. Wat wolst witte? Undersyksfragen begjinne faak mei: Wa, Wat, Wêr, Wannear, Wêrom of Hoe... Besykje op safolle mooglik fan dyn fragen in antwurd te finen. De webside luchtoorlogfriesland.nl kin dy helpe by dyn ûndersyk.

Foarbylden fan ûndersyksfragen binne bygelyks: Wa sieten yn it fleanútch (wa wiene de bemanningsleden)? Wat is der bard? Wêr kaam it fleanútch wei en wêr soe it hinne? Wannear is it fleanútch delstoart? Wêrom waard it fleanútch delhelle? Wêrom dêr? Wat is der no noch fan it delstoarten fleanútch werom te finen? Hoe is it ôfrûn mei de bemanningsleden? En miskien hasto noch wol oare fragen.

D. En no?

Yn Nederlân is no gjin oarloch. Dochs binne der noch in oantal fleanbases yn Nederlân dêr't flein wurdt mei gefjochtsfleanuten. Ien fan dy bases is yn Ljouwert. Alle dagen binne dêr minsken oan it wurk.

Besykje in antwurd te finen op de fragen:

- Watfoar wurk is der op in fleanbasis allegear te dwaan?
- Yn watfoar tastellen fleane de Nederlânske piloaten no?
- Wat binne ferskillen tusken de fleanuten fan doe en de strieljagers fan no?
- As der gjin oarloch is, wêrom soene dy fleanbases yn Nederlân dan dochs noch iepen wêze?

Om goed taret te wêzen, traine de piloaten alle dagen. Se oefenje it ferdigenjen yn 'e loft en it oanfallen fan doelen op 'e grûn. Dat dogge se meastal boppe de Noardsee. Ien kear yn it jier wurdt in grutte ynternasjonale oefening holden yn Ljouwert: Frisian Flag. Yn 2025 waard de NAVO-oefening Ramstein Flag holden. Oan dy ynternasjonale oefeningen dogge in hiel soad lannen mei mei harren tastellen. Praat mei-inoar oer de fragen:

- Nederlân is net yn oarloch. Dochs fleane Nederlânske piloaten noch geregeld yn oarlochsgebiet. Wêrom is dat?
- Wêrom is it belangryk om ynternasjonale oefeningen te hâlden?
- Soesto op de fleanbasis wurkje wolle? Wêrom wol of net?
- Soesto piloot wêze wolle fan in strieljager? Wêrom wol of net?

Op de webside fan it ministearje fan Definsje kinst mear ynformaasje fine oer de Nederlânske Loftmacht: defensie.nl/organisatie/luchtmacht

